

□ Rezime:

Balada Hasanainica je jedna od naših najljepših narodnih balada, a Hasanaginica je jedan od najljepših likova naše književnosti. U pjesmi je opisana tužna sudbina žene koju muž bezdušno tjera zbog toga što od stida nije mogla da ga posjeti dok bio ranjen. Hasanaginica nije obišla muža iz patrijarhalnih razloga, zato što su to nalagala pravola toga doba. Žena tog vremena nije smjela da pokazuje osjećanja prema mužu i nije se smjela kretati izvan kuće.

Iako mučena željom da obiđe muža hasanaginica ostaje dosljedna pravilima i ostaje kod kuće smatrajući to ispravnim. No, Hasanagi proradi muška sujeta i osjećanje muške nadmoćnosti i pravo da upravlja životom žene i njenom sudbinom i odlučuje da je otjera. Hasanaginica je pogođena njegovom odlukom i to je za nju velika sramota. U njenoj čistoj, nevinoj duši odvija se prava drama. Ispunila je očekivanja i kao žena i kao majka a opet je napustila svoju djecu, svog muža i dom.

Kroz lik Hasanaginice prikazana je nemoć žene pred normama tog društva. Ona nije imala prava da odlučuje o svom životu. Njenu sudbinu su krojili njen muž i brat. U svojoj nemoći da nešto mijenja njeno srce puca. Hasanaginica je jedan od najsvjetlijih i najtragičnijih likova naše književnosti. Ona zadovoljava sve norme tadašnjeg društva i u tom savršenstvu doživljava tragediju. Iz njenog lika izbija i snaga ličnosti i slabost žene, nježnost majke čije srce nije izdržalo gubitak doma. Lik Hasanaginice svijetli kao svetionik u našoj i sjetskoj literaturi.

Hasanaginica je narodna balada, koja je nastala između 1646. i 1649. u Imotskoj krajini i prenosila se sa kolena na kolena po Imotskom i okolini, postojeći tako u usmenom obliku, dok ju nije zapisao 1774. godine italijanski putopisac i etnograf Alberto Fortis nazivajući je „morlačka balada“ (morlačka ili ilirička). Prvi put je objavljena u njegovoj knjizi „Put po Dalmaciji“. Od tog trenutka su se počeli nizati prevodi ove pesme na raznim svetskim jezicima. Veliki umovi toga vremena kao Gete (1775), Valter Skot (1798.), Aleksandar Sergejevič Puškin (1835), Adam Mickijevič (1841) su samo neka od imena koja su prevodila „Hasanagicu“.

Odlomak:

„Oblazi ga mati i sestrice,
A ljubovca od stida ne mogla.
Kad li mu je ranam' bolje bilo,
On poruči vjernoj ljubi svojoj: „Ne čekaj me u dvoru b'jelomu, „Ni u dvoru, ni u rodu momu.“

Kad kaduna r'ječi razumjela, Još je jedna u toj misli stala Jeka stade konja oko dvora; Tad' pobježe Hasanaginica, Da vrat lomi kule niz pendžere; Za njom trče dv'je ćere djevojke: „Vrati nam se, mila majko naša! „Nije ovo babo Hasan-aga. „Već daidža Pintorović beže." I vrati se Hasanaginica, Ter se vješa bratu oko vrata: „Da moj brate, velike sramote! „Gdje me šalje od petero djece." Beže muči, ništa ne govori, Već se maša u džepe svione, I vadi joj knjigu oprošćenja, Da uzimlje potpuno vjenčanje, Da gre s njime majci u natrage. Kad kaduna knjigu proučila, Dva je sina u čelo ljubila, A dv'je ćere u rumena lica, A s malahnim u bešici sinkom, Od'jeli' se nikako ne mogla, Već je bratac za ruke uzeo I jedva je s' sinkom rastavio, Ter je meće k sebi na konjica, S njome grede dvoru bijelomu. U rodu je malo vr'jeme stala, Malo vr'jeme, ni nedjelju dana, Dobra kada i od roda dobra, Dobru kadu prose sa svih strana, A najviše Imoski kadija. Kaduna se bratu svomu moli: „Aj tako te ne želila, braco! „Nemoj mene davat' ni za koga, „Da ne puca jedno srce moje „Gledajući sirotice svoje."

Ali beže ništa ne haješe, Već nju daje Imoskom kadiji. Još kaduna bratu se moljaše, Da napiše listak b'jele knjige, Da je šalje Imoskom kadiji: „Djevojka te l'jepo pozdravljaše „A u knjizi l'jepo te moljaše: „Kad pokupiš gospodu svatove, „I kad počesh njenom b'jelu dvoru, „Dug pokrivač nosi na djevojku, „Kada bude agi mimo dvora, „Da ne vidi sirotice svoje." Kad kadiji b'jela knjiga doće, Gospodu je svate pokupio, Svate kupi, grede po djevojku. Dobro svati došli do djevojke, I zdravo se povratili s njome; A kad bili agi mimo dvora, Dv'je je ćerce s pendžera gledahu, A dva sina pred nju izhoćahu, Tere svojoj majci govorahu: „Svrati nam se, mila majko naša! „Da mi tebe užinati damo." Kad to čula Hasanaginica, Starješini svata govorila: „Bogom brate, svata starješina! „Ustavi mi konje uza dvora, „Da darujem sirotice moje." Ustaviše konje uza dvora. Svoju djecu l'jepo darovala: Svakom sinu nože pozlaćene, Svakoj ćeri čohu do poljane; A malomu u bešici sinku, Njemu šalje uboške haljine. A to gleda junak Hasan-aga, Pak dozivlje do dva sina svoja: „Hodte amo, sirotice moje! „Kad se ne će smilovati na vas „Majka vaša srca kamenoga." Kad to čula Hasanaginica, B'jelim licem u zemlju udrila Uput se je s dušom rastavila, Od žalosti gledajuć' sirote.

I Srbi i Bošnjaci i Hrvati smatraju Hasanagicu svojom narodnom baladom.

Bilješka o pesniku:

Ovo je narodna pesma.

Vrsta pesme:

Lirsko – epska pesma, Balada

BALADA je mešovita književna vrsta u kojoj se sedinjuju lirski, epski i dramski elementi.

Tema pesme:

Tema pesme je tragična sudbina Hasanaginice

Vrijeme radnje:

Za vreme rata s Turcima

Kratak sadržaj:

Sve počinje kako je junak Hasanaga ranjen u ratu, a žena ga ne posećuje, jer je u to vrijeme bilo sramota da žena izlazi iz svoga dvora.

Zato se Hasanaga razljutio i rekao ženi da kada se vrati kući da ga ne čeka, nego da ode iz dvora. Ona se rastuži jer će morati ostaviti petero dece. Na to dođe njezin brat Pintarović – beg i da ju udati za imatskog kadiju. No ona je i dalje voljela Hasanagu. I rekla je bratu da kad će se udavati da preko nje stavi bijelu plahtu da ne mora gledati svoju jadnu decu. No Hasanaga je prepoznao Hasanaginicu ispod plahte, te je rekao da ima srce kameno zato jer se neće smilovati deci. Kad je Hasanaginica to čula umrla je od tuge.

Glavni likovi:

Hasanaga, Hasanaginica, Pintarović beg i Imotski kadija

Karakterizacija glavnih likova:

Hasanaga: on je ljut jer ga žena nije htela posećivati, ali on je i junak vidimo po tome jer je u boju.

Pintarović – beg: on je dobar, ljut, ponosan, brzoplet voli svoju sestru...

Hasanaginica: dobra, voli decu i muža, jadna, tragična

Pjesma o plemenitoj Hasan-aginoj ljubi

U literaturi o Hasanaginici znatan broj autora zastupao je misljenje da je ovom baladom zapamcena lokalna porodicka zgoda sa podrucja koje se u vrijeme nastanka pjesme nalazilo u sastavu Osmanskog Carstva (Imotska krajina).

Sve do danas nije razjasnjen povijesni identitet likova opjevanih baladom niti se saznalo nesto vise o zbivanju koje je pokrenulo nepoznatog pjesnika ili vjerovatnije pjesnikinju da spjeva baladu koja je brojnim narastajima uvijek nanovo privlacila paznju.

Alberto Fortis, u cijoj je knjizi o Dalmaciji objavljen tekst ove znamenite balade, biljezi da Morlaci pjevaju svoje pjesme redovito uz gusle, improvizirajuci od pocetka do kraja. On takodjer uocava da kod njih ima i pisane poezije kada se ukaze prilika da se neki dogadjaj sacuva u sjećanju. Da Morlaci pjevaju pjesme i o nekom tragicnom dogadjaju - cime se Fortis dotice tematike "Zalostne pjesance" - pisac knjige o Dalmaciji primjecuje, govoreci o prilikama u kojima Morlaci pjevaju - " i fatti antichi de Baroni e Re Slavi, o qualche tragico avvenimento " - putujuci po pustim planinama, narocito nocu.

Fortisov dalmatinski prijatelj i pomagac, Splicanin Julije Bajamonti, takodjer je zapazio i to kako "Ilirski Homer" sastavljaju nove pjesme "prigodom kakva dvoboja, otmice ili drugog slicnog dogadjaja". Uzimajuci u obzir ova Fortisova i Bajamontijeva zapazanja, ovdje je Matija Murko - tragajuci u svom dugom terenskom i znanstvenom putovanju za pjesnickim zavicajem Hasanaginice - dosao do cvrstog uvjerenja da zbiljski dogadjaj ne dvojbeno stoji iza pjesnickog zbivanja u ovoj baladi, tj. da je bio neposredan povod nastanku pjesme. Na temelju bogatog terenskog iskustva i razgovora sa brojnim pjevacima, Murko odlucno zakljucuje da se prije nastanka pjesme mora desiti "qualche avvenimento-dogadjaj". Murko istice ovu povezanost nastanka pjesme sa lokalnim zbivanjima koja se odvijaju u okolini usmenih pjesnika-pjevaca, primjenjujuci to posve odredjeno na okolnosti pod kojima je mogla nastati

balada o plemenitoj Hasan-aginoj ljubici:”..Ovo isto ponavljali su mi svi pjevaci-pjesnici sa kojima sam se upoznao na svojim putovanjima - mora biti neki događaj ili događaj da bi oni mogli o tome pjevati.Takvi su događaji narocito “zenidbe” (svadbe), kojih u narodnoj epici imamo veoma mnogo,i ovi pjevaci su na svadbama,cesto vrlo dugim,najvise pjevali. Medjutim,Asanaginici nas najvise privlaci - “tragicni događaj”,o kakvima po Fortisu Morlaci takodjer rado pjevaju na svojim putovanjima kroz planine,narocito nocu.U takvoj sredini Asanaginica je nastala tamo gdje se dogodio tragicni događaj.To znaci u okolini vazne tvrđave Imotski,ciji je kadija uzeo zenu sto ju je Asanaga otjerao....”

Najvise truda je ulozeno da se utvrdi povijesni identitet glavnog junaka, Hasan-age, koji pustanjem ljube izaziva baladicna zbivanja koja dovode do tragicnog raspleta.Kakav je odnos balade o kobnom pustanju ljube Hasan-agine prema događaju koji je - po svemu sudeci - opjevala,ostalo je do danas tajna,kao sto je tajnovito i mnogo sta drugo sto sto ji u vezi sa ovom izuzetnom pjesmom,sadrzano u neznanom putu sto ga je ova balada presla od casa kada ju je otpjevala ili izgovorila njezina pjesnikinja do sretnog trenutka kada se nasla otisnuta na stranicama knjige o nju po Dalmaciji Padovljanina Alberta Fortisa.

Put je ovaj prepun zagonetki. Da li je Fortis sam cuo i zabiljezio baladu ili ju je - sto je vjerovatnije - dobio zabiljezenu ? Ako pretpostavka da ju je dobio zapisanu uvazimo kao valjanu, slijedi pitanje:

Ko je Fortisu poslao zapis balade ? Splicanin Julije Bajamonti ili neki drugi Fortisov znanac ? Ako je to bio,na primjer,Bajamonti,slijedi opet pitanje: Da li je Bajamonti zabiljezio baladu ili mu je poslao zabiljezenu neko s druge strane granice,neko poput Osman-bega Filipovica iz Glamoca,sa kojim se Bajamonti dopisivao i posjecivao ga ? To je bio tek mali dio u beskrajnom nizu pitanja koja iskrsavaju pri pokusaju osvjetljavanja puta koji je presao Fortisov zapis ove balade do trenutka tiskanja u njegovoj knjizi o Dalmaciji.

Nerazjasnjena tajna opjevanog zbivanja ne dopusta mogucnost pracenja odnosa pjesme i zbilje tj. pracenja poetizacije na putu od događaja do pjesme o tom događaju, sto se moze zorno iciniti na primjeru balade o pogibiji sarajevskih janicarskih prvaka Morica i nekih drugih bosnjackih “zalosnih” pjesama.

Mozda je tajnu opjevanog zbivanja mogao javnosti otkriti Oto Bihalji-Merin u davnom razgovoru sa Husagom Cisicem u Mostaru,da kazivanja koja su prethodila razgovoru o opjevanom Hasanaginicom nisu kod njega izazvala razumljivo ironicno-odbojan stav prema Husaginoj

familijarnosti sa licnostima iz bosansko-hercegovačke povijesti. Husaga Cisic je Otu Bihalj-Merinu saopcio porodicnu predaju prema kojoj je baladom sacuvano sjecanje na porodicnu dramu koja se odigrala u vrijeme dok se porodica nalazila nastanjena na podrucju Imotske krajine. Po Cisicevom svjedocenju ovaj je porodicni zaplet opisan "tek nasumice i sa mnogo nedostataka." Ako je predaja vjerodostojna u smislu veze sa Hasanaginicom, to bi znacilo da je u procesu poetizacije, od dogadjaja do pjesme o njemu, doslo do znatnijih promjena, sto bi moglo biti posljedica uobicavanja gradje iz zivotne zbilje u novu stvarnost pjesnicke tvorevine. Najzad, evo tog dijela zapisa o Husagi Cisicu iz pera Ota Bihalj-Merina, koji je toga davnog dana u Mostaru mozda propustio priliku da otkrije jednu od brojnih tajni vezanih za ovu baladu.

"Husagina intimnost sa likovima istorije jos nam dodje cudnija pri pomenu imena Hasanage, mada se tu ne radi o simbolichnoj vec stvarnoj familijarnosti, jer je Hasanaginica predak starog gospodina koji sedi prekoputa nas i pokusava da iz proslosti i danasnjice sklopi sliku i sudbinu ovog grada. Tako velika je bila nesreca, koja je iznena- da i presudno izbila u porodicnoj istoriji, da se preokrenula u uzvisenost i slavu, mada jos uvek skrivena i precutkivana, postala ponos porodice. Podrugljiv je osmeh na starackim Husaginim usnama, refleks stare nadmoci i lake poruge prema pesniku koji porodicnu dramu opisa tek nasumice i sa mnogo nedostataka i propusta.

To je bila tajna porodice, o kojoj se, prema tradiciji, ili nije govorilo ili samo nagovestavalo. Tamna, potresna kob, obavijena pijetetom.

Taj deo porodicne hronike odigrao se u Imotskom. Tamo je ranjen predak Husagin, muslimanski vodj i borac, cuven u ona nemirna vremena, kada su se cak i zanatlije upisivale u spiskove janicara, naoruzali se i oni koji se nikad nisu borili. Zaljuljalo se veliko Tursko Carstvo. Je li to ono vreme kada su i Tatari stali uz sultane i kada ga je Sobjeski potukao pred Becom? U to doba, dakle, porodica je jos zivjela u Imotskom, u staroj, slavnoj kuli

Da li se radi o vjerodostojnoj predaji, s obzirom na zbivanje opjevano baladom, ili je rijec o porodicnom poistovjecivanju toliko cestom kada su u pitanju neke poznate pjesme, ostaje da se istrazi. Osim Husagine porodicne predaje postoje u samoj pjesmi znaci koji su ranije istrazivace navodili na pretpostavku da je baladom opjevana lokalna porodicna zgoda na podrucju Imotske krajine sredinom XVIII stoljeca.

Na zakljucak da je pjesmu izazvalo stvarno lokalno zbivanje navodi spominjanje "Imotskog

kadije",sto je poslužio kao osnova za rasprostranjeno misljenje da se pjesmom zapamćena porodična drama odigrala na području Imotskog.Zbivanje se može smjestiti i u siri područje Imotskog ili nekog od susjednih kadiluka - jer je Imotski kadija mogao prosići kadunu sa svog područja ili sa područja susjednog kadiluka - izvjesno je da je lokalni karakter stvarnog događaja,izveden na osnovi ove pojedinosti, prilično siguran.

Druga pojdinost koja ukazuje na pretpostavku da je pjesma u dosta bliskoj vezi sa zbivanjem koje ju je izazvalo jeste oblik imena jednog od protagonista balade, Hasanaginicinog brata, bega Pintorovica. Tema kobno pustanje ljube, u primjeru stvarnog porodičnog događaja, koji stoji u osnovi Hasanaginice, ocito nije presla dug put usmenog prenosnja do trenutka kada ju je uobličila nepoznata pjesnikinja, jer bi inace ovo imenovanje izbljedio i bilo zamijenjeno nekim tipicnijim za muslimansku baladu. Drugim rijecima, može se pretpostaviti da je pjesnikinja Fortisove 'Xalostne pjesanze' bila ili ocevidac i hronicar dramaticnog zbivanja ili je predaju o njemu primila sigurnim tokom usmene tradicije.

Na pretpostavku da se radi o stvarnom lokalnom zbivanju na koje se balada odnosi najmanje su upucivala imena glavnih junaka,nosilaca radnje ciji tragicki sukob lezi u osnovi ove balade, Hasan-age i njegove ljube kojoj iz pjesme ne saznajemo ime uslijed ondasnjeg uobicajenog oslovljavanja prema imenu muza, ali za koju je izvjesno da joj je djevojacko prezime bilo Pintorovic. Ipak, ne treba izvuci preuranjen zakljucak da je stvarno ime vojna - koji je u baladi naglim pustanjem ljube izazvao tragicki nesporazum koji je kulminirao u njezinoj smrti - u procesu oblikovanja ove teme obavezno moralo biti zamijenjeno tipicnim imenom muslimanske pjesme, ali s druge strane ni u kom slucaju nije dobro ovu mogucnost posve izgubiti iz vida. Bilo kako bilo, ime vinovnika tragicnih zbivanja u ovoj baladi izvjesno je najnesigurniji znak i najslabiji trag za one koji nastoje utvrditi povijesni identitet opjevanih licnosti i porodično-lokalno zbivanje u kojem su one eventualno ucestvovala. Vec titula "age", koja je mogla znaciti i vojno zapovjednistvo odre djenog područja, suzila je krug mogucnosti historijskih licnosti Imotske krajine, koje su mogle biti zapamćene ovom pjesmom. Zato je nekoliko istrazivaca i krenulo ovim putom nastojeci da - na temelju onoga sto im nudi povijest, a jedne, i legenda, sa druge strane - otkriju identitet licnosti koja eventualno stoji iza lika Hasan-age u ovoj znamenitoj baladi

U tekstu pisanom u povodu dvijestote obljetnice objavljivanja Fortisove "Zalostne pjesance" Radmila Pesic se pozabavila pitanjem historicnosti glavnih likova ove balade, Hasan-age i Hasanaginice. Osnovna pretpostavka od koje je autorica posla u svom razmatranju sadržana je u uvjerenju da za pjesme za koje je Karadzic ustvrdio da se nalaze "na medji" - "pitanje istoricnosti opjevanih licnosti cesto je samo nepotrebna zagonetka koja ne pruza prava saznanja". U primjeru Hasanaginice "nepotrebna zagonetka" ogleda se u gonetanju historijskog identiteta pokretaca zbivanja koji nose imena tipicna za muslimansku pjesmu, pa i siri; gonetanju koje je zasnovano na "naknadno stvorenoj tradiciji", kojoj je izvor bila "oskudna

beleska u Kronaki fra Pavla Silobadovica o pogibiji izvjesnog Hasan-age Arapovica u borbi oko Zadvarja, za koga autor smatra da je bas on junak proslavljene balade i da je rane bolovao bas na Biokovu i sve drugo da se bas i kao u pesmi zbilo”.

Dalje odredjivanje povijesne opstojanosti junaka balade

Nekriticko odredjivanje povijesne opstojanosti junaka ove balade, na koje je autorica Radmila Pesic s pravom ukazala, odvelo ju je u drugu krajnost da poistovjeti dva u biti posve razlicita postupka onih koji su nastojali da ustanove identitet likova balade: jednog koji je zasnovan na kakvim-takvim arhivskim istrazivanjima i drugog koji se temelji na novijoj predaji, koji je autorica nazvala “novom, naknadno stvorenom tradicijom, o glavnim junacima proslavljene balade, nastale posredstvom stampane reci i obrazovanog sloja ljudi “.

U pokusajima da se uspostave moguce prilike zbivanja baladom ocito postoje dva bitno razlicita sloja, ciji nejednak znacaj autorica nije dovoljno uocila: jedan, koji se zasniva na “naknadno stvorenoj “ tradiciji o junacima balade, koja je izvjesno mladja od Fortisova zapisa i drugi koji je jos uvijek nedovoljno razvijen, ciji nosioci nastoje da u arhivskim izvorima koji svjedoce o vremenu prije Fortisova zapisa, nadju tragove u zbivanjima i licnostima koje su mogle biti opjevane ovom baladom. Da je kao poetsko jezgro Hasanaginici moglo poslužiti neko davno zbivanje, “ o kome mi danas nista ne znamo “, dopusta na kraju i autorica, uporedo sa mogucnoscu da je “njen size mogao nastati i kao poetska sinteza mnogih u zivotu mogucih nesporazuma izmedju coveka i zene, cija su razresenja osecajima i mastom otkrivena “. Ovim je autorica, zapravo, izmirila izvjesne protivrjecnosti izmedju stavova u okviru vlastitog teksta.

Na mogucnost da je Hasanaginica nastala povodom neke davne lokalne zgrade ukazala je i Maja Boskovic-Stulli, razmatrajuci pitanje da li je ova pjesma nastala “na temelju kakva istinita dogadjaja i je li Fortis tu pjesmu preuzeo iz rukopisa ili usmenog kazivanja”. Isticuci da je vec Fortisov prijatelj saradnik Bajamonti pronicljivo uocio problem odnosa “ faktografske istinitosti i opceg modela u epskim pjesmama” - kada je govorio o pjesmama koje “ilirski Homeri” sastavljaju prilikom kakva mejdana, otmice ili slicnog dogadjaja, a zapravo se koriste “starim komadima”, koje prilagodjavaju datoj prilici - Maja Boskovic-Stulli primjecuje da “Asanaginica odgovara posve sigurno tematskom modelu veceg broja srodnih balada”, na koju je ukazao Gerhard Gesemann u svojoj poznatoj studiji. To ne znaci da neki “tragicni obiteljski dogadjaj” nije mogao neposredno izazvati nastanak pjesme koja nam je sacuvana zahvaljujuci Fortisu, s napomenom da se “zbivanja u zivotu i u pjesmi mogu pri tom znatnije razilaziti, bas zato jer se pjesme stvaraju prema svojim vlastitim pjesnickim pravilima”.

Maja Boskovic-Stulli nalazi da ima vise razloga za pretpostavku da "Asanaginica ima veze s nekim istinitim dogadjajem i da je bila zapisana relativno nedugo poslije njega". Na to posebno ukazuje lik imotskog kadije, koji inace nije poznat u nasem usmenom pjesnistvu i koji ne pripada njegovim opcim likovima. Istoga znacaja je i lik bega Pintorovica i vjerovatno je da njegova pojava u pjesmi upucuje na "neku lokalnu licnost povezanu s dogadjajem". Autorica na kraju dopusta mogucnost da je liku Hasan-age, pored cinjenice da predstavlja "opce ime nasih narodnih pjesama", u cjelovitom kontekstu pjesme vezana za Imotski, kao "zivotni model" mogao poslužiti Hasan-aga Arapovic.

Konacno, kada se sagleda sve sto je napisano o mogucoj pjesnickoj jezgri koja je mogla izazvati nastanak Hasanaginice, moze se zakljuciti da do danas nije utvrdjana povije sna opstojanost njezinih junaka niti se otislo dalje od golih nagadjanja o mogucem zbivanju od kojeg je mogao poci neznani pjesnik u oblikovanju ove balade. Vjerovatno je da se na primjeru Hasanaginice nece nikada moci pratiti proces uobicavanja gradje iz zbilje u novu stvarnost pjesnicke tvorevine, kao na primjeru nekih drugih bosnjackih balada, jer su tragovi svjedocanstva, po svemu sudeci, zauvijek nestali, ali je izvjesno da ova pjesma ipak pripada krugu balada sa lokalnim obilježjima, te da njome, na pjesnicki neponovljivo upečatljiv nacin sacuvano sjecanje na neku davnu porodicnu dramu, mozda i onu o kojoj je Husaga Ciscic kazivao Otu Bihalji-Merinu.